

Тюбешиу

Альпинизмни айнытыу жоллары сюзюлгендиле

КъМР-ни Башчысы Казбек Коков Эверестге эки кере чыкъгъан эмда битеу дунияда эм къыйын ызлада тѣппелеге ѳрлеген аты айтылгъан альпинистка Карина Мезова бла тюбешгенди. Ала альпинизмни бла къаялагъа ѳрлеуню айнытыу соруулары сюзгендиле. Аны юсюнден КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоусуну пресс-службасындан билдиредиле.

Алай бла жайны ахырына дери Минги тауну тийресинде 3800 метр бийикликде «Шахарчыкъ» модуль комплексни ачылыуу болукъду. Спортчула чыранда солургъа, ауузыларыгъа болукъдула эмда ѳрлеуге хазырланалыкъдыла. Басхан ауузунда бийыл битеу да бирге 169 къая маршрут жарашдырылгъанды.

Альплагерьлени ызы да айныды. Бийыл айтхылы «Шхельдагъа» 80 жыл толды, ол къыралны эм эрттеги альпинист базаларындан бириди, анда ол жылланы ичинде 20 мингден артыкъ спортчу хазырланганды. Лагерь тире жангыртылынады, анда окутуу сменала бла жыйылыула ѳтедиле. Августта тѣппелеге чыгыула бла бирге юбилей жумушла болукъдула. Дагъыда республикада «Джантуугъан», «Бызынгы», «Адыл-Суу» альпинист лагерьле ишлейдиле, аланы хар бирини кесини школасы эмда маршрулары

барды. «Шхельдагъа» бла «Джантуугъаннга» элтген жоллагъа ремонт этилинеди, алай бла таулагъа женгилерек жетерге онг болукъду. Орус география обществону «Альтаир» жаш тѳло клубу эмда «Созидание» жамауат организация хазырлагъан «Туризм БЕЗопасности» проект бийыл президент грант алгъанды. Жайкуз кезиуде сабийлени бла жаш адамланы туризмни, альпинизмни эм къаялагъа ѳрлеуню мурдорларына, къыйын болумлада кеслерин журюкторге юретирикдиле. Дерслени ишлеп тургъан куушарыуула бла устала бардырылкъдыла. Проект КъМР-ни Минкурторуну бла РГО-ну регион бѳлюмюню себепликкери бла бардырылады.

«Бизни борчубуз хар инсан, аны хазырлыкъ даражасына да къарамагъанлай, Къабарты-Малкъарда кесини къарыууна кѳре маршрутну табарча этиудю. Аны

ючюн а регионнга эм кючлю спортчуланы келирге кѳллендирген улуу эришулени бардыргъанлай турлукъбуз», – деп чертгенди Казбек Коков. Эсигизге салайыкъ, июнда республикада «Россейни къаялары» фестиваль жетишмилли озгъанды, анга 47 региондан 600-ден артыкъ адам къатышханды. 2027 жылда фестиваль биягъы Минги тауну тийресинде озарыкъды. Карина Мезова фестивалны къураучуларындан аны бардырылыууна себеплик этгени ючюн региону Башчысына ыразылыгъын билдиргенди.

Аны бла бирге республикада инфраструктураны айнытыргъа, жангы трассаланы къууаргъа эмда хазырлануу программаланы сингдирирге мурат этилинеди. Казбек Коков бла Карина Мезова Нальчикде къаялагъа ѳрлеу шендиюлю араны къууар онгнгу да сюзгендиле.

«Къабарты-Малкъар, тарыхда болгъаныча, россей альпинизмни ата журтуна саналады – мында ишленгендиле биринчи альпинист лагерьле, ѳрлеулени тѳрелери жаратылгъандыла, мында ишленгендиле атлары

айтылгъан спортчула бла тренерле. Быллай араны къууа айтхылыкъ тарыхны андан ары барыуу болукъду эмда жаш тѳлюню кѳллендирип, республиканы ол даражасын да кючлеп, спортну айныууна жангы себеплик этерикди», – дегенди региону Башчысы.

Казбек Коков бу ишге тири къатышып тургъаны эмда Къабарты-Малкъарны спортну тау тюрлюлерини белгилли этиуге энчи къошумчулугъу ючюн Карина Мезовагъа ыразылыгъын билдиргенди.

Тапландырыу

Жангы онкология араны къурулушуна къаралгъангы

КъМР-ни Башчысы Казбек Коков жангы онкология араны къурулуш майданына къарагъанды. Шимал Кавказда 24 минг квадрат метр кенглиги болгъан бу жаны бла эм улуу медицина объект жуукъ заманда ишин башларыкъды. Аны юсюнден регионну оюнуусуну МАХ-да каналында айтылынады.

Бюючлюкде мында хирургия эм радиология корпуслагъа хазырдыла дерге болукъду. Приѳм бѳлмюде инженер ызла тартылгъандыла, эки этажда ичиндеги толтурулукъ жумушла этилгендиле. Поликлиника эм стационар корпуслада ишле ахырларына жете турадыла.

Диспансерге бийик технологиялы оборудование

сатып алыннганды, аны хайырындан республикада жашагъанла алгъын мында алалмагъан багыу амалла сингдирилдикдиле.

Макхеме сау сутка турурча 250 ундурукъга тергилпди, кюндюзго стационарда – 30 жерге эмда поликлиникада сменге 100 чакълы бир адамны келиюуне. Хирургия бѳлюмде алты баш эмда эки гитче операционныйи жалчытарыкъдыла.

Аны бла бирге жуукъдагъы тийрелени тапландырыу бардырылынады, парковка кенгилке эмда саусузлагъа бла алааны кѳре келгенгеге солгу тийреле жарашдырыладыла.

Баш низам – саусузлагъа энчи кѳз къарам эмда аяулу технологияла, мында жашагъанлагъа бла къонаклагъа тынчылыкълы болурча. Объект

«Узун эмда тири жашау» миллет проектни чеклеринде ишленеди.

Дагъыда Психоневрология диспансерни (Ментальный саулыкъну арасы) ишлеп тургъан корпусларын жангыртадыла эмда жангыларыны къурулушларын бардырадыла. Бусагъатда эски пищеблокну орунуна жангы мекам сюелитиле турады. Эр кишле тургъан бѳлюмюню тынгылы ремонт этедиле. Алгъын а сабий бѳлюмге ремонт бардырылгъанды.

Бу проект бла байламлы республикалы бюджетден 135 миллион сомдан артыкъ бѳлюннгенди. Ишле 2027 жылны ючюнцю кварталында ахырларына жетерикдиле.

Ачыкъ ушакъ

Казбек Коков жамауатны жарсытхан соруулагъа жууапла бергенди

Къабарты-Малкъарны Башчысы Казбек Коков, Регионнга оюну этиу араны (ЦУР) таматасы Мадина Кадыкоева бла тюбешип, республикада жашагъанланы жарсытхан соруулагъа жууапла бергенди, къайда къаллай чурум болгъаныны, аланы сылтауларыны эмда этиллик мадарланы юслеринден хапарлагъанды. Ол санда отукъ бла жалчытыууну, тѳгерек-башны тапландырыууну, къурулушну, кир-кипчикни ташыууну, бюджетни, туризмни эм кѳп башха затланы юслеринден сѳз баргъанды.

КИР-КИПЧИК

Арт кезиуде аны ташып кетеру ишде чурумла чыкъгъанларын эслемеген болмаз. Сылтаун да билебиз – бу ишни тындыргъан бириги жабылгъанды. Казбек Коков билдиргенича, энди ол жумушун «Экотехпром» муниципал предприятие тамамлайды. Аны ашыгышлы, кесини да асламысында ырыскы-техника онглары болмай, алай къууаргъа тюшгенин Башчы энчи чертгенди. Болсада иш башланнганды, регионну властвлары да аны улоула бла жалчытыууну къайгыгъсын этгенлей турадыла. Этилген мадарланы эмда тюз оюнулары хайырындан бу предприятиягъа жуукъ кезиуде энтта да тюрлю-тюрлю машиналадан 12-си берилликди. Алай бла бу айны ахырына аны кесинде – 40, ортакъгъа алыннганла бла бирге санагъанда уа 57 улоу болукъду. Саулай айтханда, кир-кипчикни ташыу жумуш жик жиги бла тамамланып турур ючюн, республикагъа битеу да 70 машина керекди.

Шѳндю аны техникасы ГЛОНАСС система бла жалчытылгъаны себепли хар улоуну жолу кѳз турада турады, аны себепли кир-кипчикни ташыууну болжаллары, маршрутлары да ачыкъдыла. Аны бла бирге бу жумушха «Къоркыуусуз республика» ГКУ да къатышгъаныкъды.

Аны орамлада орнатылгъан видеокамералары къайда къаллай бир кир-кипчик жыйылгъанын «Экотехпромгъа» кѳргюзюп турлукъдула. Алгъа – 80, ызы бла андан да кѳп камера ишлерикди.

Казбек Коков белгилегенича, ала барысы да кир-кипчик артыгызы бла жыйылып башлагъан жерлени теркирек тазаларгъа онг берликдиле. Ол оюм этгеннге кѳре, бу айны ахырына болум тюзелирге ушайды. Адамла да аны жуукъ кезиуде сезерикдиле, дегенди.

Болсада этер иш энтта да кѳпдю. Ол санда контейнерле орналгъан жерлени тапландырыргъа керекди, улуу къалгъан-къулгъанлагъа энчи орунла азлыкъ этгенлери да кѳрюнеди. Адамла эски мебельни неда къурулушдан къалгъан-къулгъанланы башха кир-кипчик бла къоюп кетгенлери да жарсытады. Алай сагъынылгъан видео къаруу системаны эмда «Экотехпромну» иши тынгылы къууаллыгъыны хайырындан быллай кемчиликден къутулургъа болукъду, дегенди Башчы.

Алгъыннгы регион (кир-кипчикни ташыу бла кюрешген) операторну борчылары жабыу эмда ишчилерине айлыкъларын тѳлеу жаны бла да этиледи мадар. Шѳндюго предприятие урунганланы аллай жарсы-

улары болукъ тыйюлдюле. Аны бла бирге хайырлануучуланы тизмелери (инсанла эмда предприятияла бла организацияла) жангыдан къууала турадыла, тѳлер амалла да кенгертiledиле. Умутланы санында жумуш тындыргъан арала къуурау да барды. Адамла, алагъа барып, тѳлеуперин тийишдирирге болукъдула, ол санда «Водоканалны» иши бла да байламлы.

ТАЗА СУУ

Тюбешиуде суу бла жалчытыуда чурумла чыкъгъанларыны юсюнден да сагъынылгъанды. Нек дегенде социал сѳтьледе адамла жалаанда бу айны аллындан башлап 518 кѳре тарыкъгъандыла. Болум бегирекда Чегем районда Каменкада, Шалушкада, Яникойда, сора Прохладна районда бла Прохладный шахар округда осалды, дейдиле.

Республиканы Башчысы белгилегенича, жашау журт-коммунал мюлкню тап халгъа келтиру иш федерал программаланы чеклеринде бардырылады: эски суу ызла жангыртыладыла, къууола жарашдырыладыла, Басханда тийишли мюлк къууалады, Нальчикде «Баш» объекте мадар этиле турады.

Болсада болумну жалаанда ала бла тюзетир амал болмазлыгъын белгилеп, Казбек Коков чурумну тамырын туура этгенди: республикада таза суу бла жалчытхан кѳп организация, бир-эки жыл ишлей кетип, ызы бла чачылып къалгъандыла. Аны сылтау – аланы объектеринде электрокючге кѳп къоранч этиледи, тарифле уа учузула. Аны юсюне тѳлеулени жыйыу да осал болгъаны ючюн быллай предприятияла кеслерини инвестициялы

программаларын бардыралмай къаладыла. Анга кѳре финансла жаны бла низамны къурамай, хар организация кеси кесин жалчытырча чекге жетдирмей, суу бла байламлы чурумладан къутулургъа онг болукъ тыйюлдю.

Властьла шѳндю тийишли предприятияланы, эм биринчиден а, Кишпекде Нальчикни суу бла жалчытхан мюлкню тинтиуу бла кюрешип башлагъандыла. Аслам эс энергияны аугъа бууулады. Хайырланууыгъа болукъ амалла, тергеулеге кѳре, энергияны къоранчын 30-40 процентге азайтыргъа онг берликдиле. Аны бла организацияны ишлерин къыйматлы этерге болукъду.

Тѳлеу низамгъа, абонент базалагъа да къаралады: эсеплеу, ахчаны жыйыу, финанслагъа эмда иш хакъгъа контроль этиу жаны бла шѳндюго цифралы технологияла сингдириледи. Ала барысы да, федерал программалагъа къарап турмай, предприятиялагъа кезиулю жангыртуу ишлени тамамларгъа, эски сѳтьлени да жангыртыргъа онг берликдиле.

Казбек Коков оюм этгенича, болумну бир жылгъа тюзетир амал жокъду – эм азындан юч жыл керек болукъду. Болсада хар эл бла иш бардырылады, таза суу чыкъгъан жангы жерле да белгиленнгендиле.

Кир-кипчикни ташыу, ЖКХ, тапландырыу, тийрелени тап халда тутуу – ала, Башчы айтханда кѳре, тийишли организацияланы жумушлары болгъанлыкъгъа, ала ючюн республиканы властвлары да жууаплыдыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

«Россейни жылны устазы», «Россейни жылны юйретиучюсю», «Жылны устасы», «Ана тилни бла ана адабиятны эм иги устазы», «Россейни педагог-психологу» битеуроссей эришулени регион урумларында хорлагъанлагъа бла призѳрлагъа 2026 жылда Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны саугъаларын бериуню юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

«Россейни жылны устазы», «Россейни жылны юйретиучюсю», «Жылны устасы», «Ана тилни бла ана адабиятны эм иги устазы», «Россейни педагог-психологу» битеуроссей эришулени регион урумларында хорлагъанлагъа бла призѳрлагъа 2026 жылда Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны саугъаларын берирге:

«Россейни жылны устазы» Битеуроссей эришуно регион урумунда хорлагъаннга ШОМАХОВ Заур Хамидбиевиче – Басхан шахарны М.А. Сижажев атлы 4-чю номерли битеулю орта билим берген школы битеулю билим берген муниципал казна махкемени обществовзанияндан устазына,

«Россейни жылны устазы» Битеуроссей эришуно регион урумуну призѳрларына БЕТОКОВ Артур Альбертовиче – Нальчик шахар округну «4-чю номерли гимназия» битеулю билим берген муниципал казна махкемесини инглиз тилден устазына КЕРЕФОВ Рустам Руслановиче – Терк муниципал районну «Терк шахар поселенияны 5-чи номерли битеулю билим берген орта школы» битеулю билим берген муниципал казна махкемесини географияндан устазына ОВСЯННИКОВА Нина Николаевнагъа – Прохладный шахар округну «1-чи номерли битеулю билим берген орта школы» битеулю билим берген муниципал махкемесини башланнган классларыны устазына,

«Россейни жылны юйретиучюсю» Битеуроссей профессионал эришуно регион урумунда хорлагъаннга ТАТАРКАНОВА Юлия Владимировнагъа – Нальчик шахар округну «59-чу номерли сабий сад» школгъа дери билим берген муниципал казна махкемесини юйретиучюсюне,

«Россейни жылны юйретиучюсю» Битеуроссей профессионал эришуно регион урумуну призѳрларына АНОХИНА Наталья Владимировнагъа – Элбрус муниципал районну Тырныаууз шахар поселениясыны «Отарланы Керим атлы 1-чи номерли лицей» битеулю билим берген муниципал махкемесини 5-чи номерли школгъа дери билим берген бѳлюмюню юйретиучюсюне НАГОЕВА Кристина Алексеевнагъа – Басхан муниципал районну Кишпек элини «Сабий сад» школгъа дери билим берген муниципал казна махкемесини юйретиучюсюне,

«Жылны устасы» Битеуроссей эришуно регион урумунда хорлагъаннга СОХОВ Тимур Борисовиче – «Къабарты-Малкъар Б.Г. Хамдохов атлы агропромышленный колледж» битеулю билим берген профессионал къырал бюджет махкемни устазына,

«Жылны устасы» Битеуроссей эришуно регион урумуну призѳрларына КУМЫШЕВА Карина Альбертовнагъа – «Къабарты-Малкъар сатыу-алуу-технология колледж» битеулю билим берген профессионал бюджет къырал махкемени устазына КУШХОВА Марина Муаедовнагъа – «Къабарты-Малкъар В.М. Коков атлы къырал аграр университет» бийик билим берген федерал къырал бюджет махкемени устазына,

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Нальчик шахар, 2026 жыл 15 июль, №68-УГ

К. КОКОВ

Хурметли жамауат!
«Заман» газетни МАХ-да кесини каналы барды. Сизни ары къошулургъа чакъырабыз.
https://max.ru/id/725009184_gos4

Хурметли жамауат!

Телефонугъуз бла бу QR-кодну хайырлана, «Заман» газетге 5 айгъа жазылыргъа онг барды. Алайды да, жазылыгъыз, бийылгъы жылда газет бла бирге болугъуз!

Окътууда
инклюзив амалла
тинтилгендиле

2 бет

Алгъышла, насийхат
сѳзле эмда саугъала

4 бет

Казбек Коков жамауатны жарсытхан соруулагъа жууапла бергенди

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Отлукъ
Аны багъасы кѣторюлогени ким-ни да жарсытханды. Республиканы Башчысы, болум дайым контрольда болгъанын чертип, баш борч аны бла жалчытуу тыйылмазча этергеди, дегенди.

Жумушланы терк тындыргъан службаланы отлукъ бла жалчытуугъа энчи кырадалы, «Роснефть» эм «Лукойл» бла байламлыкъла кыуалгъандыла. Мында баш жерни биринчи компания алады, нек дегенде эм уллу орунла андадыла.

Дагъында РФ-ни Правительствосуну буйругъу бла бу компаниялада отлукъдан неллай бир кыстырыкъ этилгенине эмда аны багъасына регион кеси кѣз-кыулакъ болуп турады.

Республикада башха АЗС-лени юслеринден айтханда уа, Казбек Коков белгилегенича, алада багъала ёсгендиле, анга уа Монополиялагъа къажуа федерал служба (ФАС) къарайды. Тѣлеулеге кѣре багъаланы бир-бирлери бла келишим неда иш этип кѣторген шартла жокъудла.

Болсада бу жумушну къыралны Президенти энчи контрольда тутайды: тийишли буйрукъла берилгендиле, болум аз-аздан тюзеле башланганды. Республиканы властьларыны тергеулерине кѣре, ол бир-эки айны ичинде иги жанына тюрленирикди. Аны себепли Башчы адамланы отлукъ нек багъа болгъанын эмда АЗС-леге улоула не ючюн тизилип тургъанларын аңгъларгъа чакъырып, бир айдан сора болум тюрлениригине ышанганын чертгенди.

ТАПЛАНДЫРЫВ

Кѣпле тап шахар болум къураугъа уллу эс бурадыла, аны бла байламлы соруула да бериледиле. Ишле бардырыллыкъ тийреле ючюн кыол кѣторген кезимде адамла аны юсюнден юч жоюдан артыкъ кѣре сагъынганларын тохташдыргъандыла ЦУР-да. Аны таматасы айтханга кѣре, сорууланы асламысы Александровка микро-районда жашагъанладан келеди. Ала анда сквер, сабийле бла бирге заманын зауукълу ѣтдорюрча аллея боллугъун бла кыалгылыны билирге сөөдиле.

Ол тийреде тамамланнган эм биринчи проекте гитче сабий майдан-кыкъла болгъанларын эсге салгъанды Казбек Коков. Алай анда тынгылы парк кереклиси уа тюздю, дегенди. Кертиси бла да, адам саны кѣп болгъан микро-район сабийле бла бирге солурча неда спорт бла кереширча жерледен узагъыракъда кыалгъанды. Аны эсге алып, Башчы тийишли буйрукъла бергенди, аны себепли анда жашагъанлагъа бир-эки айны ичинде Нальчик сууну къатында парк кыурау жаны бла талай проект кѣргюзтоллюкдю. Бага-баргъан заманда уа черекни жаргасында Осетинская бла Идаров атлы орамланы арасында ишлене тургъан жаяу жолну Адиох элге дерети жетдирир умутла бардыла.

ЖОЛЛА

Нальчикде жолланы тапландырыу юсюнден соруугъа жууабын регионну оңоучусу экиге бѣлгенди. Чунгурланы жамауун юсюнден айтханда, шахарда ахча кыйтылкъ бла байламлы бу ишле бир кесек сөзүлгъандыла, болсада бюгонлюкде тийишли жумушла барысы да тамамлангъандыла. Казбек Коков кемчиликке кыкъса заманын ичинде кетерилликлерин белгилегенди.

Кенгеш

Окьутууда инклюзив амалла тинтилгендиле

Элбрус районда инклюзив билим бериуню амалларын сюзгендиле. Озгъан ыйыкъ-да Тырныауузда Сабийлени эм жаш тѣлюню айнытуу Мокъаланы Магомет атлы арада 2022-2030 жыллада Къабарты-Малкъар Республи-када инклюзияны айнытууну ведомствола аралы планыны бардырылыууна къарагъан ишчи къауумну кенгеши бол-гъанды.

Анда баш магъаналы соруула сюзолгендиле. Энчи эс билим берген учреждениялада саулыкъларында чекленнген онглары болгъан эм сакъят сабийлени окъууда эм чыгъарма-чылыкъ жаны бла айныуларында ала тенглеринден артка кыалмазча кыуаралгъан онглагъа бѣлюнгенди.

Тюбешиуню Элбрус районну администрациясыны башчысыны биринчи орунбасары Толгъурланы Расул ачханды.

-Инклюзив болумну юсюнден айтханда, ол жаланда билим беруу бла чекленмей, социал тюзлюкню, жар юйюрге кыайгъырыуу белгиси болары, -дегенди.

КъМР-ни жарыкъландырыу эм илму министрени орунбасары Екате-рина Мисостова уа бу ызда регионну бла муниципалитетни араларында байламлыккыны кючлѣп, магъаналы ишлени юсюнден сѣлешгенди.

Аталаны бла аналаны бу жумушда тилеклерин бла жарсыуларын Сакъ-ат эм саулыкъларында чекленнген онглары болгъан сабийлени ата-аналарыны Битеуроссей организация-сыны регион бѣлюмюню таматасы Бѣзюланы Марина билдиргенди.

Андан ары сѣз Элбрус районну Би-

Уллу орамланы бла кварталланы араларында жолланы тапландырыу кыыстау барады. Келишимлеге кѣре кыурулуш ишле октябрь-ноябрь ай-лагъа бошаргъа бѣлгиленнген объект-лени власть органла болжалдан алгъа, сентябрьде, хайырланыргъа берирге мурат этедиле. Жаланда коммуника-цияланы алышыу, ызланы кѣшуу бла байламлы чырмаула чыгып кыалсала, бир айгъа кечигирге боллукъду. Кюнню халы тохташмагъаныны, жауунла-ны хаталарындан кыурулушчула бир кесек артка кыалгъандыла, болсада келишимледе бѣлгиленнген болжалла сакъланырыкъдыла.

Республиканы оңоучусу Нальчикде жолланы жангыртъу жумушла килр беш жылны ичинде бардырылганлай турлукъларын чертгенди.

САУЛУКЪ

Саулукъ сакълану юсюнден айта, КъМР-ни Башчысы медицинаны би-ринчи болушлукъ берген бѣлюмюн ты-нгылы жангыртъу жаны бла федерал программа учрежденияланы ырыскы-техника болумларын игилендирирге, халкыны саулугъун кючлеу жумушланы бийик даражагъа чыгъарыргъа онг бергенин чертгенди. Анга уа жамауатда бардырылгъан соруулагъа берилген жууапла да шагъатлыкъ этдиле.

Ауруулагъа къажуа мадарлагъа энчи магъана бериледи: саулыкъгъа алгъадан кыаратыгъа сейир ёсгенди. Аны хайырындан а онкология, жюрек-къан тамырла бла байламлы ауруулаы башланнган кезимде ачыкъларгъа кыолдан келеди. Шѣндюго, ол санда бийик технологиялы, оборудованыны алыннганыны хайырындан Москвада ишлеген жерлешлерибиз республи-кагъа кыайтып башлагъандыла.

Битеу тамамланнган жумушла хай-ырылыкъларын кѣргюзтгендиле: ауушханланы саны азайгъанды, ауру-ланы заманында ачыкълагъан кезимде ёсгендиле.

«Земский доктор» программа ишлѣп башлагъанын, анга 230 врач кыатыш-ханды. Сѣз ючюн, 2026 жылны бирин-чи жарымында жыйырмагъа жуукъ специалист, ахча саугаларын алып, ишге киргендиле. Врачла бютонда Прохладныйде жетмегендиле, ол а шахар федерал программалгъа кирмегени ючюн болгъанды. Ол себепден респу-блика кесини программасын башлагъ-анды эмда кыкъса заманын ичинде ол кесини хайырлылыгъын кѣргюзтгенди. Программа юч жылны ишлерикди, Прохладныйде эм башха шахарлада медицина кадрла бла жалчытуу тынгы-лы болгъунчу бардырыллыкъды.

БИЛИМ ЭМДА МЕКТЕПЛЕ

Нальчикни 30-чу номерли школунда кыурулуш организация кесини борчла-рын толтурумагъаны ючюн жангыртъу ишле тохтатылып турадыла. Казбек Коков бу кемчилик белгили болгъа-нын, мекамны тап халгъа келтириуню кеси контрольгъа алгъанын айтханды. Жангы кыурулуш организация сайлан-ганды, мекамны башын жамаргъа эм башха ишлеге 53 миллион сом керек-ди. Регионну оңоучусу айтханга кѣре, бир ыйыкългъа, неда он кюннге кѣч кыалыргъа кюркочу барды. Болсада битеу ишлени заманында бошар ючюн кыолдан келген этиликди.

Республиканы Башчысы саулыкъ сакълуу бла билим беруу баш магъана-лы бѣлюмле болгъанларын чертгенди:

- Сабийлерибиз билимли болуп, шѣндюго кыйын дунияда кеслерине тийишли жер табар ючюн, билим бе-

риу системабызны игилендиргенлей барлыкъбыз,-дегенди Казбек Коков.

Бу ишде уа уасталагъа ышанылулукъ бютонда уллуду. Аланы кѣллендирир ючюн а, жыл сайын айлыкълары 10 процентге кѣбейтиледи. Ол жумушла-ны 1 августдан тамамларгъа бюджетде ахча барды. Жаш специалистге, бир жылдан юч жылгъа дерети ишлегенлеге, кыошакъ ахча тѣленеди.

Фахмулу сабийлени бла аланы на-сыйхатчыларын кѣллендириу мадарла да этиледиле. 2026 жылда уасталыкъла-рында эм игилени ачыкълуу жаны бла регион конкурслада хорлагъан – тѣрт, алчы жерлени алгъан сегиз устазны атлары белгили болгъанды. Алагъа 200 эмда 100-мингишер сом бериликди.

Олимпиадала да бардырыладыла: школчуланы араларында республика-лы эм битеуроссей олимпиадаланы регион бѣлюмлеринде 57 окъуучу хорлагъанды, аланы хазырлагъан 46 устаз да саугаланнгандыла. Устаз-ланы билимлерин игилендириу эм бу уастлыккыны даражасын ёсдорюу мадарлагъа энчи эс бурулады.

Школланы ырыскы-техника болумла-рын игилендириу, миллет проектлени чеклеринде жангыларын ишлетуу иш андан ары бардырыллыкъды. Окъуту-уну бир сменнге кѣчюрюу магъаналы борчладан бириди, бу жаны бла кем-чиликле Нальчикде бардыла.

ЭСКИ ЮЙЛЕДЕН КѢЧЮРЮУ

Оюлургъа кюркочуулу юйледе жашагъанланы кѣчюрюуню юсюнден соруу да болгъанды. Казбек Коков бир-бир объектледе бѣлгиленнген жумушла болжалдан артка кыалгъан-ларын айтханды. Асламында ол жашуа журтла бла байламлы программаны излемлерине келишмегенлери эмда бир-бир кыурулуш компанияла кесле-рини борчларын тийишлисича толту-рмагъанлары бла байламлыды.

Республика программалгъа келиш-ген жашуа журтла ишлетуу жаны бла конкурсла бардырады, алай бир-бир компанияла уа бѣлгиленнген болжал-ларындан кѣч кыаладыла. Болсада Казбек Коков бир программа да тохта-тылмазлыгъына ышандыргъанды эмда арт жыллада республика программала-ны жашауда бардырыугъа бѣлген ахча федерал арадан келген финансла бла тенг болгъанларын чертгенди.

Оюлургъа кюркочуулу юйледен кѣ-чюрюу бла бирге обжещителеде жашагъанланы болумларын игилендириу, ёксюз эм кыарар адамлары болмагъан инсанланы фатарла бла жалчытуу баш борчладан бирлери болгъанлай кыаладыла. Бу жумушлагъа бѣлюнген ахчаны ёлчмине иги да кюшүлгъанды.

Нальчикде Мусукаев атлы орамда юйню юсюнден энчи айтылгъанды. Анда бюгонлюкде тинтиуге барды-рыладыла, ол журт оюлургъа кюр-куулу болгъаны тохташдырылса, анда жашагъанланы аллай кезиуледе хайырланылгъан кыярал фатарлагъа кѣчюрюлукдюле.

Бу жумушлагъа ахчаны бюджетден бѣлген бла бирге, власть органла жер-жерлени тынгылы айнытууну нангангын айтханды эмда Регионга башчылыкъ этген араны келечлерине жамауат бла байламлыкъла кыурагъ-анлары ючюн ырызлыгъын билдир-генди. Ол а тийишли оңоула чыгъар-гъанда артыкъда магъаналыды.

ТУРИЗМ ЭМДА САНАТОР-КУРОРТ КОМПЛЕКС

Туризмни юсюнден да айтылгъанды ушаккыны кезиуонде. Республиканы оңоучусу, кыонакъланы саны ёсгенин белгилеп, ол экономиканы файдалы-

лыгъына себеплик этгенин айтханды: орта эм гитче бизнес, розница сатыу-алыу, аш-суу хазырлау айныйдыла, налог база кенгертиледи. Аны бла бирге ич туризм регионну атын бел-гили этеди, кыяралда жашагъан халкъла бир бирлерини энчиликле-рине юйренедиле, тѣрелерин байыкъландырадыла.

Къонакъланы жумушларын та-мамлауну чеклеринде транспорт эм жол молак айныйдыла, паркла, маданият объектле тапландырыла-дыла. Къонакъла жашарча жерлени кыурагъанлагъа себеплик этиу жаны бла программаны болушлугъу бла уа туристле солурча жерлени саны кенгертилгенди.

Санатор-курорт комплексни юсюн-ден айта, Казбек Коков арт жыйырма беш жылны ичинде биринчи кѣре ол къоранчладан чыгып, файда алып башлагъанын белгилегенди. Кѣп жылланы ишлемей тургъан бир-бир объектле, приватизация мадарлагъа кыолушуп, инвесторла изленедиле, ишчи жерле кыураадыла, бюджетни файдалары кѣбейтиледи.

КъМР-ни Башчысы: «Барыбызгъа да эм багъалы болгъан затны – кур-орт жерни – сатаргъа, юлеширге ахырда кыоярыкъ тыйюлме», - деп энчи чертгенди.

Олангылатханыча, жерле арендагъа бериледи, алгъын мекам болмагъан тийреледе кыурулуш бардырыргъа эр-кин этилмейди. Объектлени сатыудан тюшген ахча уа бюджетни жамаргъа кыоратылмайды, ол социал магъана-лы проектлеге бериледи.

- Бюгон мекамны багъасы 500 миллион сом болуп, аны файдалылыгъы уа бир процентге жете эсе, бу ахчаны ишлетип, ол, бек аздан, жылгъа 70-80 миллион сом келтирирча этерге сөөбиз,-дегенди Казбек Коков.

Юлгоге ол Менталыны саулукуну арасын келтиргенди. Битеу проекте контрольдадыла эмда ала Нальчикге даражалы курорт атны кыайтарыр мурат бла тамамланадыла.

БЮДЖЕТ ЫШАННГЫЛЫКЪ

Ушаккы ахырында Казбек Коков стратегия магъаналы сорууланы юслеринден айтханды. Кыярал кюр-куулу болумлагъа тюбегенди, ала уа экономиканы айнытугъа чырмау боладыла, аны бла бирге уа юйорню жашауна да. Болсада республикагъа кюркочуула жокъудла.

Тюзетиуле кийирилгенден сора бюджетни къоранчлары 77 миллиард сомгъа жетдирилгендиле. Ол а 2025 жылдан эсе 10 миллиард сомгъа кѣпдю. Жылны биринчи жарымында кеси файдабыз 121 процентте ёсгенди – былтырны бу кезимю бла тенгшѣл-диргенде, 2,3 миллиард сомгъа. Битеу социал тѣлеуле сакълангандыла, кысхартыула боллукъ тыйюлдоле. Устазлагъа, бюджет бѣлюмде ишле-генлеге айлыккыны кѣбейтиуге ахча салынганды.

КъМР-ни Башчысы республиканы иш кѣллю халкълына ышаннганын, тамблагъы кюн жарыкъ боллугъуна ий-нангангын айтханды эмда Регионга башчылыкъ этген араны келечлерине жамауат бла байламлыкъла кыурагъ-анлары ючюн ырызлыгъын билдир-генди. Ол а тийишли оңоула чыгъар-гъанда артыкъда магъаналыды.

Ушакъгъа толусунлай ЦУР-ну социал сетъледе бетлеринде къараргъа боллукъду.

Сынам

Шѣндюгюлю

излемлеге келиширча

Россейни Саулукъ сакълуа ми-нистерствосуну башламчылыгъы бла Кыбыла Осетияны врачла-рыны келечилери Къабарты-Мал-къарны медицина махкемелерин жокълагъандыла. Аны мураты уа бир бирни сынамына тюшонуюдю эмда медицина болушлуккыну кыу-рауну эмда биригиуню алчы амал-ларына юйрениудю. Къонакъла уа, белгиленнгенича, КъМР-ни белгили саулыкъ сакълуа махке-мелеринде болгъандыла.

Республикалы клиника боль-ницада ала мычымай болушлукъ бириуню, реабилитацияны эмда диагностиканы амалларына тю-шонунгендиле. Энчи эс каче-ствогъа эмда кюркочуусулукъгъа бурулгъанды.

Нальчикни биринчи номерли поликлиникасында уа къонакъла анда ишни кыалай баргъанына, мычымай этилирге тийишли бо-лушлуккыну кыалай этгенлерине, тарихи технологияла бла кыалай ишлегенлерине эмда проектлени кыалай бардыргъанларына къа-рулгъанды.

Къабарты-Малкъарны специ-алистлери кеслерини бирси ре-гиондан келген коллегаларына ишни кыурау жаны бла эмда дисциплинала аралы энчилик-лени юйретгендиле. Къонакъла тюшоннген билимлерини кый-матын чертгендила эмда аслам амалны Кыбыла Осетияда да кийирирге сюйгенлерин билдир-генди, деп айтылды КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны МАХ-да каналында.

Документле

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну кыутхарыучу даражаны алгъан авария-кыутхарыучу службаланы, авария-кыутхарыучу кыуралыуланы, кыутхарыучуланы эмда инсанланы аттестациялау жаны бла комиссиясыны къауумуна тюзетиуле кийириуню юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну

Б Е Г И М И

2026 жыл 13 июль

Нальчик шахар

№107-ПП

Къабарты-Малкъар Республиканы Прави-тельствосу **бегим этеди**: Къабарты-Малкъар Республиканы Пра-вительствосуну 2020 жылда 27 октябрьде чыгарылгъан 239-ПП номерли бегими бла кыабыл кѣролген Къабарты-Малкъар Ре-спубликаны Правительствосуну кыутхарыучу даражаны алгъан авария-кыутхарыучу служ-баланы, авария-кыутхарыучу кыуралыуланы, кыутхарыучуланы эмда инсанланы аттеста-

циялау жаны бла комиссиясыны къауумуна тюзетиуле кийирирге, анга К.В. Бакку улуну, Къабарты-Малкъар Республикада Экология, технология эмда атом жаны бла къарау Фе-дерал службаны Кавказ управлениясыны энчленнген структура подразделениасыны битеуло промышленный эмда тау надзор бѣлюмюню таматасыны кыулугъун толтур-гъаны, кыошаргъа (ырызлыгъына кѣре) эмда Т.З. Отар улуну андан чыгъарыргъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Председатели	МУСУКЛАНЫ А.
--	--------------

Илму

Даражалы саузгъагъа тийишли болгъанды

Чыгъарылгъан эсепле
Элементарный частица-
ланы тѣрели юлгюлерини
физикаларыны алгъынны
кѣрюмдюлерини бла ара-

ларында келишмеулуклери
болгъанларына шартлай-
дыла. Эсепле шѣндюголю
илму кѣз кыарамланы
чеклерине сыйынмагъан
жангы частицала, кючле
неда физика эффектле
болургъа боллукъларына
шагъатлайдыла.

Султан Дабагов Нальчик-
де Къабарты-Малкъар кыяр-
ал университетде билим
алгъанды эмда Москваны
физика-техника институ-
туну профессорду. Аны
илму ишлери Россей эмда
тыш кыяралла бла байла-
мдыла.

Алимни жетишими Къа-
барты-Малкъарны эм Ши-
мал Кавказны илму бир-
лешмесинде магъаналы
болум болгъанды.

Кѣрюмдюле

Миллет проект регионлада — магъаналы эсепле

Къабарты-Малкъар 3.0
Регион экспорт стандартны
кийириу жаны бла СКФО-ну
субъектлерини араларын-
да биринчилени санында-
ды. Россей экспорт ара 2026
жылны биринчи жарымыны
эсеплерине кѣре 3.0 Регион
экспорт стандартны кийи-
риуню магъаналылыгъыны
рейтингин басмалагъанды.
3.0 РЭС-ни кийириу «Халкъла
аралы кооперация эм экс-
порт» миллет проектни магъ-
аналы жумушларыны санына

киреди. Аны юсюнден КъМР-
ни Башчысыны Администра-
циясыны МАХ-да каналында
айтылынады.
Жарым жыл зачѣтну эсе-
плерине кѣре Къабарты-Мал-
къар РФ-ни субъектлерини
араларында 10-чу жерни ала-
ды эмда СКФО-ну субъектле-
рини араларында – 2-чини.

Регион экспорт стандартны
экспортну регионлада айны-
туугъа бурулгъан 15 амалы
барды. Алагъа стратегиялы
планирование, кадрланы ха-

зырлау, инфраструктураны
айнытуу, предпритиялагъа
себеплик этиу эмда чыгъа-
рылгъан аберилены тыш кы-
раллы рыноклагъа жиберуи
киредиле.

Бу рейтинг миллет проектни
жумушларыны регионлада
бардырылуларыны магъа-
налылыкъларын кѣргозтеди,
дагъыда сырьѣ болмагъан
энергетикалы къауумгъа кир-
мегенди экспортну айнытырча
болумланы кыурауда эсеплеге
багъа бичеди.

Байламлыкъла

Къарындашлыккыны бла къонакълбайлыккыны юлгюсю

Къашхатауда Зольск эмда
Черек муниципал район-
ланы келечилерини тю-
бешиулерин болгъанды. Ол
арада шүѣхлукъ эмда ишчи
байламлыкъ жюрютюуню
юсюнден келишим этилген-
ли тогуз жыл толгъанына
аталгъанды. Андан бери
эки жаныны да кючлери
бла иги кесек проект бар-
дырылгъанды эмда бир
бирге къонакълбайлыкъ этиу
тѣреге айланганды.

Тюбешиуге кыатышанла
былтыр тамамланнган жу-
мушланы эсеплерин чыгъ-
аргъандыла, социал объ-
ектлени жокълагъандыла эм
жангы проектле бла да
шагъырейленнгендиле.
Тѣреде жюрюгенича, эки
къауум да ёсюп келген
тѣлюлеге этилген насий-

хатлары бла темир орунну
да басдыргъандыла. Анда
районланы бирикдирген,
келир заманда да магъа-
насын тас этмезлик тарых,
маданият эм башха шартла
да келтириледи.

Ол кюн «Юйорню бир-
лигинде – Россейни кючю»
деген кыуанч програм-
магъа кѣре Зольск бла Че-
рек районладан оңоч юйор
саугъаланнганды. Ала кыол
кыйыгънлары, хунерлери
эм жетишмилери бла юй-
юрлерин бирикдиргенлери
бла жамауатха юлго болуп
келгенлери ючюн белги-
леннгендиле. Сѣз ючюн, Ку-
ловланы юйорлери бурун-
гу жыл «Россейни ишчи
тѣлюлери» битеуроссей
конкурсну чеклеринде бар-
дырылгъан «Фахмулуланы

юйор той-оюнлары» жаны
бла барысын да озгъан-
ды. Заникшылары да «Эм
югюло жаш юйор» деген
республикалы конкурсада
экинчи жерге тийишлик бол-
гъандыла. Хусиовланы да
чыгъармачылыкъларына
федерал даражада ыспас
этилгенин белгилерчады.

Эсге сала айтсакъ, был-
лай тюбешиуге районланы
араларында шүѣхлукъ ай-
ный, кючюло бола баргъа-
нына, бу жерледе жашагъан
адамланы бир бирге тар-
тылгъанларына, ала айны-
ну жолун сайлагъанларына
да шагъатлыкъ этедиле.

МАГОМЕТАНЫ Сулейман.

Жангылыкъла

Промышленностьда жетишим

СКФО-да промышленность политиканы
кыйыматлы бардырыу жаны бла биринчи
жерге Къабарты-Малкъар Республика чыкъ-
гъанды. Тийишли тинтиулени эсеплерин
Екатеринбургда алгъаракъда ётген «Инно-
пром-2026» халкъла аралы кѣрмючде тура
этгендиле, деп билдиргендиле КъМР-ни
Башчысыны Администрациясыны МАХ-
каналында.

РФ-ни Промышленность эм сатыу-алыу
министерствосуну бу тизмеси регионланы
экономика политикаларыны жетишмил-
литин ачыкълагъан кѣрюмдюледен бирине
саналады. Тергеуледе инвестицияланы
ёлчмени, кыяралдан болушлуккыну жентил
кыалай алыргъа боллугъун, кадрланы хазыр-
лау кыалай кыуаралгъанын, предпритиялада
«цифра» синдирилгенин, промышленность
туризм айныгъанын эсге аладыла. Респу-
бликаны жетишими аны властьлары тап

Жыйылыу

Жаш тѐлю бла ишлеуно онгларына эс бурулгъанды

Афган урушну, энчи аскер операцияны, башха жер-жерли кѳаугъаланы ветеранлары жаш адамла бла иш-лерге, аланы Ата журтха сноймекликте юйретиу жумуш-ланы кѳалай бардырыргъа кереклисин биледиле. Бу магъаналы иш «СВО-ну лекторларыны лигасы» респу-бликалы проектни чеклеринде бардырылады, анга 30-гъа жууукъ ветеран кѳатышады.

Шабат кюн а Жаш тѐлюно юйюнде проектни ачылыууна аталгъан жумушла барды-рылгъандыла. Анга КѳМР-ни Парламентини депутаты, «Аф-ганистанда урушну, жер-жерли кѳаугъаланы бла СВО-ну ветеранларыны советини» регион бѐлюмюно башчысы Тимур Тхагалегов, Жаш тѐлюно иш-лери жаны бла министер-ствону бѐлюмюно таматасы Ахмед Коготыжев, «Ата журтну кѳоруулаучулары» фондну башчысыны орунбасары Ахмед Пшихачев, «Боевое брат-ство» жамаяут организацияны регион бѐлюмюно башчысы Гелястанланы Барисбий кѳа-тышхандыла.

Ала шѐндого заманда СВО-ну, жер-жерли кѳаугъаланы ветеранлары жаш адамла бла кѳалай ишлерге кереклисине, кѳаллай амалла бютюнда хайыры болгъанларына эмда ѐсюп келген тѐлюно юйретиу ишни магъанасына кѳз кѳа-рамларын билдиргендиле.

Кабинетде олтуруп, адам туугъан журтун сюерге, аны айнтыргъа керекди деген праволу актла чыгъарыргъа, бегимле хазырларгъа да бо-лады. Алай жаш адамлагъа

жамауатха керек боласыз. Халкѳларыбызны адетлерин, энчиликлерин, тарыхларын, тѐрели хазналарын сакълау иш сизни кѳолугъуздады», - деп, ол Ата журтну кѳоруулай жан бергенлени бир минут шумсуз туруп эсгерирге чакъыргъан-ды.

Гелястанланы Барисбий а совет кѳырал чачылгъандан сора ѐсюп келген тѐлюно юйретиу иш ахырда барды-рылмагъанын, аны хатасы уа бюгюн билингенин чертген-ди. «Кѳыралыбызгъа кѳажуа болгъанла, ахчагъа алданып, аны сейирлерин сатханла да ма аны ючюн чыкыгъандыла. Биз а Ата журтубузгъа ант бер-генбиз. Жаш адамла бла иш-легенде, бирде сабий бла тенг болургъа керекди, дейдиле. Алай, мен акъыл этгенден, ол терсди. Сабийге кѳыралыбыз-ны алпында жууаплылыгын ангылатыргъа, кѳлир жаша-уубуз ол чыгъаргъан оноугъа кѳре кѳуаралыгъына юйрети-рге керекди», - дегенди ол.

Ахмет Пшихачев а энчи аскер операциягъа кѳатыш-ханла украинлы жаш тѐлюно акъылы терсине кѳалай бурул-гъаныны хатасын кѳргенлерин чертгенди. «Биз да таматаланы юлгосюнде ѐсгенбиз. Кѳлир тѐлюлени ариу юйретиу энди бизни борчубузду», - дегенди ол.

Сѐлешгенле юйретиу ишни бюгонлюкде кѳолгъа алма-сала, жаш адамларыбызны акъылларына башха ниетле синдирилликлерини юсле-ринден да айтхандыла. Анга уа юлгюле бардыла: башха кѳыралланы энчи органлары-ны буйрукъларын толтуруп, объектлени чачдыргъан, баш-ха аманлыкъла этген кезиуле бардыла.

Тюбешуиге кѳатышханла шѐндого жашла бла кыз-ла алгъын тѐлюледен энчи болгъанларын, аны ючюн а ала бла ишлегенде, эслерин айтылгъаннга бурур ючюн, шѐндого амалланы хайырла-ныргъа кереклисинде келиш-генди. Ол санда презентация, видео материалла хазырлап.

Алай бла эки кюнню ичинде ветеранла проекте кѳуар-гъа, школчуланы энчиликлери-не, ала бла ушакъла бардыры-

Эришну

Чаришлени суйгенлеге — аламат байрам

Нальчикни ипподромунда жайны эм зауукълу спорт байрамы – Кѳабарты-Малкѳарны чариши – болгъанды, анга ат спортда эм жетишмилле жыйылгъандыла. Чариш ингилиз эм арап кѳумалы ажирле нибла байталланы араларында 1200 эмда 3200 метрге барыуда 13 кесекден кѳурал-гъанды. Саугъа фонд 2,5 миллион сомдан атлагъанды.

Быллай эришиулукде атын жокей Алихан Махацев айтдыргъанды, ол юч даражалы

ХАБИБУЛЛАХЛАНЫ Зульфия.

Башламчылыкъ

«Бызынгыны чыранларына» женгил жетерча

Кѳабарты-Малкѳарны Бийик тау кѳырал заповедниги РусГидро компанияны не жаны бла да болушлугъу бла «Бызынгыны чы-ранларына» экология жолчукъну тынгылы жангыртуу эмда керек затла бла жалчытуу ишлени башлайды. Энергетика биригиуню бизни республикада бѐлюмюнден билдирген-лерине кѳре, бу башламчылыкъны хайырын-дан ол тийре кѳарау-чулагъа, тышындан келген кѳонакъларга да бютюн кѳоркѳуусуз, айбат эмда сейир болургъа ушайды.

«Бызынгыны чыранларына» жолну тарыхы онеки жыл мындан алгъа башлангъанды. Ол кезиуде РусГидро бла бирге заповедник аны 650-метрлик биринчи кесегин ачханды. Аз кечирег а - 2015 жылда - компанияны болуш-лугъу бла аны узунлугу 1500 метрге жеткенди. Аны себепли саулай Россейде адамла келип, журтуу турлагъа кѳараргъа онг берген жангыз бир жер ма бу заповедник болгъанды.

Регионлада экология жаны бла башламчы-лыкълагъа эмда «аялуу» туризмге себеплик этуу РусГидро-гъа магъаналыды. Кѳабарты-Малкѳарны Бийик тау кѳырал заповедниги бла биз эрттеден бери байламлыкъ жюрютебиз. «Бызынгыны чыранларына» жолчукъ мында

Белгилеу

Баш борчлары — кѳыйын болумлауан сакълау

Кѳууанч

Алгъышла, насийхат сѐзле эмда саугъала

КѳМКѳУ-ну электроника, робототехника эмда жалгъан интеллект институтунда окъ-ууну бошагъанлагъа диплома-ларын беруу бла байламлы кѳууанчлы жыйылыу озгъан-ды. Анга КѳМР-ни Башчы-сыны Администрациясыны таматасы Мухамед Кодзо-ков, КѳМР-ни Парламентини Председателини орунбасары Мурат Карданов, СКФО-да Байламлыкъла, информа-циялы технологияла эмда асламлы коммуникацияла жаны бла федерал службаны управлениясыны таматасыны орунбасары, КѳМР-де жер-жерли бѐлюмюно таматасы Сергей Фоменко, КѳМР-ни Башчысыны эмда Прави-тельствоуну ишлери жаны бла управленияны инфор-мацияны техникалы жаны бла кѳоруулау бѐлюмюно таматасы Мухамед Лихов,

Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясыны жаш тѐлю политика жаны бла управлениясыны башчысы Анзор Афашагов, КѳМКѳУ-ну ректорну кѳуллугъун толтур-ган Юрий Алыгудов, башха-ла да кѳатышхандыла.

Университетни бошагъ-анлагъа алгъыш сѐзлерин

КѳМР-ни цифралы айныу, байламлыкъла эмда асламлы коммуникацияла министри Аскер Бозиев да эшитди-генди. Выпускниклеге ахшы

жетишимле тилейбиз эмда аладан кѳошумчулыкъ этерик ышангъылы IT-проектлени сакълайбиз.

ТИКАЛАНЫ Фатима.
Сурат авторнуду.

Себеплик

Кѳагъанакъ туугъан юйюрге — тѐлеуле

Республиканы Башчысыны Администрациясыны МАХ-да каналында билдирилгенича, 2026 жылы аллындан башлап Социал фондну регионда бѐлюмю юйюрге 1822 туугъан бала ючюн бир пособиени тѐлегенди. Аны ючюн 51 миллион сомдан аслам бѐлюнгенди.

Быйыны февралындан бери аны ѐлчми 28 450 сомду. Пособие юйюрно мюлкюне эм файдасына кѳарамай тѐленеди, аны ишлеген, ишлемеген ата-анала, осуилукъ этгенле да алаллыкъдыла.

Ишлеген ата-аналагъа ахча заявлениясыз бериледи, ишлемегенле кѳырал жумушланы порталында, МФЦ-да негда фондну бѐлюмюнде заявление жазаргъа керекдиле.

Жашчыкъ анасына гюлле жыйады.

ЕГЭ -2026

Эсепле быйыл бийигирекдиле

Кѳабарты-Малкѳарда 2020 жылда Бир кѳырал сынаулары кѳурау эмда бардырыу жаны бла кампания ишин бошагъ-анды. Аны эсеплерине тийиш-лиликде регионда 100 балл 26 адам алгъанды. Ол а, былыр бла тенгелсиргенде, 11 окъу-чугъа асламды.

Эм бийик балланы мектепле-ни бошагъанла кѳбюсюнде орус литературадан эмда орус тилден алгъандыла. Сѐз ючюн, ли-тературадан аллайланы саны тогъуз адамды, тилден а ала алтаулан боладыла. Дагъыда тѐртеулен фюз баллы физикадан, ин-форматикадан бла химиядан да экишер окъучу алгъандыла. Математикадан, обществен-на

нидан эмда тарыхдан а бирер адам тийишли болгъанла 100 баллгъа.

Бир кѳырал эсеп аттестаци-ягъа быйыл беш мингден аслам окъучу кѳатышханды. Аланы санында онбиринчини бошагъанла уа 4603 жаш бла кыз боладыла. Сайлау халда берилген сынауладан балланы эм аз мардасын алалмай кѳал-гъанланы саны уа быйыл отуз процентге азайгъанды.

Дерслени барысында да эсеп-ле быйыл бийигирек болгъан-дыла. Бютюнда бег а кѳрюм-долен ахшы жанына ѐсюлер ю физикадан, биологиядан эмда тарыхдан эсленгендиле.

Сынаулары кѳурагъан эмда

Юйретиуле

Жолоччулукъда да билим изленегу

Бюгонлюкде туризмде уруна, жетишмилли болур ючюн, жангызда жолоччулукъланы снойу неда кѳонакъла бла ишлей билиу азлыкъ этедиле. Айныу бла тенг барыргъа снойгенле жангы турист продуктла жарашдырыргъа, кѳоркѳуулу кезиуле кѳачан чыгъарыкъларын алгадан тергеп, алагъа тюшмезча амалланы табаргъа, байламлыкъла жюрюторге, жангы муратларын а толтурургъа керекдиле, дейдиле республиканы Курортла эм туризм министерствосунда.

Бу жаны бла ѐсверге сойгенлеге таплыкъгъа «РГУТИС» федерал ресурс ара «Туризм эм кѳонакъбайлыкъ» миллет проектни чегинде усталыкълны ѐсдюрюу курсланы бардырады, ала хакъсыздыла. Юйрениуле бизнесе, ишчилеге да хайырылдыла: биринчиле, кѳошакъ кѳоранчла этмегенлей, ишлерин игленидириуню амалларн кѳрлюкдоле, экинчиле уа билимлерин, сынам-

ларын да игилендирикдиле. Андан тышында, башламчылыкъла кѳурагъанлагъа да ала жангы даражагъа чыгъаргъа себеплик этерикдиле.

Бусагъатда башлана тургъан юйрениуледе энчи магъана инклюзив туризмни айнтыуу, модуль кѳонакъ юйлени ишлерин кѳураугъа бериледи. Ала беш кѳауумгъа юлѐшинедиле: «Саулыкъларында энчиликлери болгъан туристлени сопуларын кѳурау», «Экскурсовод (гид)», «Туризм бла кюрѐшген предпритиялада бизнесни кѳурау», «Модуль кѳонакъ юйле: бизнесни тюз кѳурауну жорукълары». Аланы кѳбюсюнде заочный халда окъургъа онг барды.

Юйрениулеге кѳатышыр ючюн, РГУТИС-ни порталында эсепге тюшерге керекди, документлени беруу бла байламлы соруулары уа fr@rgust.ru адресге иерге боллукъду.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Абшаланы Халим.

Мальбахов атлы республикалы библиотеканы кѳатында Уллу Ата журт урушда ѐлген нальчикчилеге аталгъан эсертме барды. Бюгонлюкде анга тынгылы ремонт этилине турады. Мермер ташны кетерип, жангидан тышларгъа хазырлай турадыла Абшаланы Халим бла Аден Теджибеков. Кѳурулушда подрядчик «Век» чекленген жуапплылыгы болгъан обществу.

Суратланы МАМАЙЛАНЫ Алий алгъанды.

Кѳабарты-Малкѳар Республиканы Цифралы айнытуу, байламлыкъла эмда асламлы коммуникацияла министерствосуну, «КѳМР-Медиа» ГКУ-ну, КѳМР-ни Журналистлери-ни союзуну, «Кабардино-Балкарская правда», «Адыгэ псалъэ», «Заман», «Советская молодежь», «Горянка» газетлени, «Литературная Кабардино-Балкария», «Ошхамахо», «Минги-Тау», «Солнышко», «Нур», «Нор» журналланы, «Кѳабарты-Малкѳар» ВТК-ны, «КѳМР-инфо» информация агентствону, «Элбрус» китап басманы коллективлери «Адыгэ псалъэ» газетни баш редактору **ЖИЛЯСОВ Заурбек Шалауатович**ге кѳарындашы **ЖИЛЯСОВ Задин Шалауатович** замансыз дуниядан кетгени бла байламлы уллу бушуу этип, кѳайгы сѐз бередила.

Баш редакторну орунбасары ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат РЕДКОЛЛЕГИЯ: КѳОНАКЪЛАНЫ Хасан (баш редактор), ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш ред. орунбасары), КЕТЕНЧИЛАНЫ Зульфия (жууаплы секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМАЛАНЫ Зухура, УЛБАШЛАНЫ Мурат.	ТЕЛЕФОНЛА: Редакторну приёмный – 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары – 42-38-21, 40-04-82, жууаплы секретарь – 40-28-97, секретариат – 40-93-62, корректоры, специалисты – 42-63-52. РЕДАКЦИЈАНЫ БѐЛОМЛЕРИ: Политика эм право – 42-24-02, экономика – 42-66-73, култура – 42-66-76, социал ишле – 42-75-82, курортла, туризм эм спорт – 40-39-93, окъучула да байламлыкъла жюрютпоу эм жазылыу – 42-37-94, сурат алычу – 40-59-18, энчи корреспондент – 42-68-72, операторла – 42-66-85.	Редакция авторла бла кѳагыт жюрютмейди. Кѳол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха кѳайтарылмайдыла. Газетде басмаланган материаллада айтылгъан оюмла редакция оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законун тийишлиликке материалланы авторлары кеслери жуапплыдыла. Газет Связны, информация технологияланы эмда асламлы коммуникацияланы ишлери жаны бла федерал надзор службаны (Роскомнадзору) Кѳабарты-Малкѳарда управленисында 2016 жылда 19 декабрде регистрация этилгенди. Регистрация номер — ПИ № ТУ 07-00118. Индекс - П 5893 Газет ийыкыгъа юч кере чыгъалы — геуюрге, орта, шабат кюнде. Багъасы 13 сомду.	Газетни басмагъа “КѳМР-Медиа” ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди. Газет “Издателство “Южный регион” ООО-ну типографиясында басмалангъанды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а Газетлени ислерине тандыры ючюн КѳМР-ни почта связны федерал Управленисы жуапплыды. Телефон: 76-01-21 Тиражи 1585 экз. Заказ № 1513	Номерге графикте кѳре 19.00 сагъатда кѳол салынады. 20.00 сагъатда кѳол салынгъанды ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА: Улбашланы Мурат – дежурный редактор; Ахматланы Люаз (1,3-чо бет), Геляланы Валентина (2-чи бет), Баллиланы Феруза (4-чю бет) – коррек-торла.	РЕДАКЦИЈАНЫ АДРЕСИ: 360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5. Электрон почта: elbor_50@mail.ru
---	---	--	--	---	--